

EYLÜL GÜZÜDÜR ÖMRÜMÜZÜN

Hayrettin DURMUŞ

Günler kısılacak, uzayacaktır artık geceler. Gençlik yıllarımızdan kalma bir şarkı dökülecek belki dudaklarımıza Alpay'ın sesinden. Eylülde okul açılacak ve beklenen sevgili gelecektir. Şarkıda bir kavuşmayı haber verse de eylül genellikle ayrılık, acı ve hüznün adresidir. “Eylül de Gel” desek de biliriz ki artık o hiçbir eylülde gelmeyecektir. Belki de biz gideceğiz ona bir eylülde.

Mehmet Rauf'un psikolojik romanı *Eylül*'ü okuyanlar hatırlayacaktır. Onca karmaşaya rağmen sessiz ve olaysız biten bir yazın ardından eylüle girilir ve ne olduysa eylülde olur. Koca konak yanar ve romanın kahramanlarından ikisi de bu yangında can verir...

Bu satırların yazıcısının yüreği de eylülde yanmıştır ve bu köz içini yakmaya, kora dönüşmeye devam etmektedir. Onsuz nasıl geçti yıllar? O öldü de biz yaşadık mı? Bunu ancak evlat acısını yaşayanlar bilir...

Eylül hüznün demektir. Yazın sonudur artık. Güz kapıdadır. Göğün mavisi kaybolur yavaş yavaş. Bulutlar asar yüzünü. Yağmur haber verir yeni bir mevsimin başladığını. Ekinler kaldırılmış, meyveler toplanmıştır. Coşkulu yaz gecelerinin sonu gelmek üzeredir. Anadolu'da düğün dernek mevsimi biter. Yavuklular gelecek yazı bekler umutla. Sılayırarhim için gelenler de valizlerini toplamaya başlamıştır çoktan. Özlemler, koşarak gelinen yollardan bir parçasını bırakarak döner insanlar. Gurbetten sılaya değil, sıladan gurbete yolculuğun vaktidir eylül.

Mihricanla başlar her şey. Fırtınanın soluğu çok sert olduğundan mı yoksa korktuklarından mı bilinmez simsiyah olur, yanar, kavrulur bitki-

ler. Dışarıda Mihrican bozarken bağı bostanı, içerde soluk alır, kavanoz-
lara saklanır fırtınadan arda kalanı.

Biz adım atamazken poyraza karşı bildirecınlar kanat çırpılmak, çay-
laklar yola koyılmak için onu bekler... Rüzgârın kükreyip homurtular
çıkarak uğuldayan sesi duyuldu mu göçme vaktidir kuşların.

“Sarı sıcak” yerini poyrazla birlikte serinliğe bırakır... Ağaçların
dalları ırgalanır, yapraklar dirense de düşecekleri titremelerinden belli-
dir. Göçmen kuşlar yeni bir yurt aramanın telaşıyla uçup giderler tepe-
mizden... Karpuz, kavun sessizce çekilir tablalardan. Son kez olgunlaşır
üzümler. Bağ bozumu başlamıştır bir kere... Mutfaklarda bir telaş başlar.
Domates kokusu turşu kokusuna karışır. Reçeller sabırsızlanır kavanoza
dolmak için. Hamarat ev hanımları zamanla yarışır. Çocukların gözü ku-
lağı okuldadır artık... Defterler alınır, kalemler bilendir, çantalar yenilenir,
üste başa çekidüzen verilir...

Kestane Karası da bu aydadır. Hani şu Gülbahar Sultan’ın gemisini
sullarda çalkalayan, Balkan Harbi’ne giden Gülcemal’in yolunu kesen
fırtına. Her yönden eser, her yana dolar, ortalığı toza dumana bular, allak
bullak eder her şeyi.

Takvimler eylülü gösterirken ince bir sızı kaplar insanın içini, buruk
bir hüzün sarar her yeri... Ne de olsa bu ülke idamları, darbeleri yaşa-
mıştır eylülde.

Bir bakarsınız geleceğin kahramanı bir çocuk açar gözlerini dünya-
ya, bir bakarsınız geleceğimizi karartacak birinin doğumuna seviniriz
habersiz. Bir köşede isyan çıkar, bir köşe sütlimanken.

Çağların en kutlu yolculuğu bu ayda başlar Yesrib’i Medine yapmak
için...

Denemeler bu ayda öksüz kalır. Ninnilerimiz, masallarımız derle-
mecisine bu ayda kavuşur. Yoksulluğun romancısı bu ay “Merhaba” der
dünyaya. Çukurova’dan. Şairin sonbahara “Sitem”i nedendir bilinmez
ama o da bu ay ayrılır aramızdan. Tolstoy’un Astapava Tren istasyonun-
da sona erecek dünya seferi bu ayda başlar... “Görklü nazarını gönlü-
müzün aynasına” yansıtmak üzere dünyaya teşrif etmek için eylülün son
günü beklemiştir Mevlana... Bu ayda şenlendirir fakirhanemizi şeh-
zadem. “Gönül Dağı” mıza karlar bu ayda yağar...

İnsanların hayatlarında olduğu gibi toplumların hayatlarında da bir başkadır eylül... Kimi şehirler kurtarılırken düşman çizmesinden, kimi şehirler için işgal kapıdadır. Bizim için Sivas Kongresi'dir, Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasıdır, İzmir'in kurtarılmasıdır eylül...

Miryakefalon'dan havalanır Selçuklu kartalı. Niğbolu Yıldırım Beyazıt'ın sesiyle yankılanır. Barbaros Hayrettin Preveze'de dalgalandırırken sancağı, Gazi Osman Paşa Plevne'yi savunmaktadır patlayan toplara karşı. Balkan faciasının kayıpları çıkar ortaya. Meriç'in azgın suları çırpınsa da hasretle, ecdad yadigârı adalar kalır geride.

Sonra turnalar geçer katar katar. Yârdan getirdiği selama, karşılık götürür gibidir. Onların gidişiyle öfkelenir gök, şimşekler çakar, yağmurlar başlar. Herkesin hayatında bambaşka izler bıraksa da eylül, güzüdür ömrümüzün... Turnaların gidişiyle eylül de veda eder bize...